

BAM*formatie*

2018•3

Koninklijke BAM Groep nv

Vereniging BAM Gepensioneerden

Bestuur

Voorzitter

Nico Dirkzwager

Vice-Voorzitter / PR en Communicatie

Eric van Baarsel

Secretaris

Willem Aberson

Penningmeester

Peter Grotenhuis

Activiteitencommissie

Cor Cornelisse

Contactpersonen en leden

Ineke Roedoe-van Dam

SEC

Frits Scheublin

Redactie BAMformatie

Eric van Baarsel

Hilde Duin

Redactieadres BAMformatie

Duinlaan 139

2554 ES Den Haag

Mobiel: 06 513 15 330

E-mailadres: eric@evanbaarsel.nl

Informatieadres VBG

Secretariaat: Els Oosterlaken-van Tol

H.J. Nederhorststraat 1

2801 SC Gouda

Tel.: 0182 59 04 05

Website: www.bam-gepensioneerden.nl

E-mailadres: vbg@bam.com

IBAN nummer NL37 RABO 0188 6797 15

Vereniging BAM Gepensioneerden te Leerdam

De vereniging is aangesloten bij de NVOG,
Nederlandse Vereniging van Organisaties van
Gepensioneerden.

Inhoudsopgave

Pag. 2 Van de redactie

Pag. 3 Van het bestuur

Pag. 4 Van de penningmeester

Pag. 4 Uitbreiding felicitatiestelsel

Pag. 4 Van de Activiteitencommissie

Pag. 5 Van de NVOG

Pag. 6 Wet op de Privacy

Pag. 7 Over het Bouw Pensioen Fonds

Pag. 7 Koffie, koffie, lekker bakkie koffie...

Pag. 8 Verslag van de VBG Golfdag

Pag.11 Van het gas af

Pag.13 Personalialia

Nummer 2018 – 3 / september (nr. 89)

Van de redactie

Wat hebben we het fantastisch warm gehad, de afgelopen zomer. Soms een beetje te, maar we mogen er niet over klagen. De natuur wel, want nu was het gras bij de burens niet groener maar geler. Met de inmiddels ruimschoots gevallen regen kleurt dat gelukkig weer aardig bij.

De drie nieuwe bestuursleden raken al gewend. Veel tijd om in te werken is er ook niet, want de vereniging draait ook in de zomermaanden op volle toeren. De activiteiten moeten worden voorbereid en de privacy-wetgeving vraagt de nodige inspanningen om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. Wij informeren u over de laatste stand van zaken.

Wellicht is het niet opgevallen, maar het bestuur en de redactie waren niet zo tevreden over de kwaliteit van onze laatste *BAMformatie*. De foto's waren minder scherp en ook het papier was van een andere structuur. Overleg met de repro-afdeling van BAM heeft geleerd, dat er inderdaad een andere papiersoort was gebruikt en dat ons blad niet langer wordt geprint maar gedrukt. Dit om de kosten binnen de perken te houden. Ook de wijze, waarop wij de bestanden aanleveren (tekst en foto's bij elkaar in een Wordbestand) maakt dat de kwaliteit niet optimaal kan zijn.

Nieuwe afspraken hebben er toe geleid, dat we gladder papier krijgen (dan wordt de inkt minder opgezogen) en dat Studio BAM Canon de opmaak gaat verzorgen, zodat de hele productie in één hand komt. De redactie levert de teksten en het beeldmateriaal aan en blijft vanzelfsprekend eindverantwoordelijke voor inhoud en opmaak. De voorliggende editie is volgens deze nieuwe afspraken geproduceerd. Wij zijn allen benieuwd naar het resultaat.

Onze voorzitter Nico Dirkzwager heeft de zomertijd sportief doorgebracht in binnen- en buitenland. Tussendoor moest hij wel aan de bak om het VBG-schip op koers te houden. Belangrijk aandachtspunt is ook voor hem de terugloop van het ledenaantal. Er is inmiddels bij BAM een nieuwe Director Human Resources in de persoon van de heer Sven van de Wynkele en binnenkort hopen we kennis met hem te kunnen maken. Vanzelfsprekend zullen dan de afspraken, die met zijn voorganger Rob Zuidema zijn gemaakt over het onder de aandacht brengen van onze vereniging bij met pensioen gaande medewerkers, opnieuw tegen het licht worden gehouden.

Onze penningmeester Peter Grotenhuis is gemachtigd om de contributies en de eigen bijdragen voor activiteiten via de banken te innen. Dat lijkt eenvoudig maar dat is het niet. Vooral niet omdat telkens blijkt dat hij niet beschikt over de juiste bankgegevens van sommige leden. Wijzigingen in bankgegevens worden, zo leert de ervaring, niet altijd (tijdig) doorgegeven aan de penningmeester. Vandaar een oproep in deze editie om dat in het vervolg wel te doen. Dat bespaart een hoop extra werk.

Vanuit de kringen van de NVOG vraagt Frits Scheublin aandacht voor de koopkrachtontwikkeling en voor het eigen risico in de zorgverzekering. Zeker de moeite van het lezen waard. Ook bericht hij over de verkiezing van het Overlegorgaan binnen het Bouwpensioenfonds.

De jaarlijkse golfdag in augustus, de inmiddels traditionele zomeractiviteit van VBG, was zeer succesvol. Een verslag maakt dat duidelijk. Het toekomstbeeld van een gasloos Nederland inspireerde Cor Cornelissen om een artikel aan dit onderwerp te wijden. Ook gaat hij uitvoerig in op de aantrekkelijkheid van koffie, een niet uit de bouwkeet weg te denken oppepper. Tot slot een mededeling over de uitbreiding van ons felicitatiestelsel.

Veel leesplezier.
Eric van Baarsel

Kopij voor BAMformatie 2018 – 4 graag inleveren vóór 24 november 2018 bij de redactie.

Van het bestuur

Van links af: Frits Scheublin, Nico Dirkzwager, Ineke Roedoe, Willem Aberson, Eric van Baarsel, Peter Grotenhuis en Cor Cornelisse

Het is nu zondag 2 september en al weer 3 maanden geleden dat ik voor het eerst een stukje schreef onder de titel 'Van het Bestuur' voor ons lijfblad *BAMformatie*. Wat gaat de tijd toch snel!!!

Inmiddels zitten de vakanties voor de meesten van ons er op. Over het weer zal men weinig te klagen hebben gehad, want overal in Europa was het goed vakantieweer. Als we deze keer toch wat te mopperen hadden, dan was het over de te hoge temperatuur.

Zelf ben ik in Frankrijk en Ierland geweest om te golfen met mijn vrouw Odilde en heb ik voor de zesde keer de Nijmeegse 4-daagse gelopen. Diegenen die naar het verre buitenland gingen vanwege de betere weersvooruitzichten hebben wellicht spijt. Zo is het natuurlijk altijd wat!

In elk geval hoopt het bestuur dat u, net zoals het bestuur zelf, met tevredenheid terugkijkt op de inmiddels afgelopen zomerperiode.

De VBG golfdag op 16 augustus op golfbaan 'De Scherpenbergh' was wederom een groot succes. Het was goed om onder de vele deelnemers ook alle drie de net afgetreden oud-bestuursleden te treffen. Deze zeer gezellige dag was wederom uitstekend georganiseerd door Jan Vissers, Dries Kemps en Jan Hazeleger. Elders in dit blad treft u een verslag aan van deze mooie dag.

In de nieuwe samenstelling van het bestuur hebben we de eerste bestuursvergadering op 7 augustus achter de rug. Hier werden voornamelijk zaken besproken aangaande het ledenbestand, Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), NVOG en de plannen van de Activiteitencommissie. De eerstvolgende bestuursvergadering staat gepland op 25 september met daaropvolgend de vergadering met de contactpersonen op 12 oktober.

Het bestuur was blij met het persbericht van BAM op 23 augustus waarin werd aangekondigd dat de winst voor belastingen voor het eerste halfjaar van 2018 € 57,8 miljoen bedroeg en dat de winstverwachting voor het hele jaar 2018 werd herbevestigd.

Het najaar staat voor de deur en belooft vanuit verschillende gezichtspunten spannend te worden. Zo is bijvoorbeeld het bestuur benieuwd of vòòr Prinsjesdag nog een pensioenakkoord met werkgevers en werknemers wordt afgesloten en uiteraard hoe dat eruit ziet. We zullen dit op de voet blijven volgen.

Het bestuur wenst u een goed najaar toe en ziet uit naar uw komst naar de najaarsexcursie, die ons brengt naar de Space Expo in Noordwijk en Katwijk. Het beloven weer mooie dagen te worden.

Nico Dirkzwager
Voorzitter

Van de penningmeester

Het innen van contributies en eigen bijdragen aan activiteiten moet zorgvuldig en nauwgezet geschieden. Het gaat om geld en fouten moeten dus vermeden worden. Ik doe mijn uiterste best maar toch gaat het af en toe mis. Niet omdat ik een fout heb gemaakt, maar omdat ik in zo 'n geval niet beschik over het juiste bankrekeningnummer. Bij navraag blijkt dan dat het bankrekeningnummer is gewijzigd en dat die wijziging niet aan mij is doorgegeven. Dat is vragen om problemen en levert extra werk op voor mij.

Daarom het vriendelijke doch dringende verzoek om bij wijziging van uw bankrekeningnummer dit onverwijld aan mij via het secretariaat door te geven. Bij voorkeur schriftelijk (per mail), zodat de kans op fouten zo klein mogelijk is.

Ondergetekende is u bij voorbaat zeer dankbaar voor het tijdig aan ons doorgeven van een gewijzigd bankrekeningnummer.

Peter Grotenhuis
Penningmeester

Wijziging van bankrekeningnummer
gaarne zo spoedig mogelijk
doorgeven aan penningmeester
via het secretariaat
(Els Oosterlaken-van Tol,
els.oosterlaken@bam.com
Postbus 63, 2800 AB Gouda,
0182 590 405).

Uitbreiding felicitatiestelsel

In de Richtlijnen Activiteiten Contactpersonen is onder de paragraaf "Blijken van medeleven en attenties bij speciale gelegenheden" vermeld bij welke gelegenheden de vereniging een kleine attentie aan de leden doet toekomen. Dat zijn doorgaans bijzondere verjaardagen en huwelijksfeesten, maar ook bij langdurige ziekte.

In een ledenvereniging als de onze wordt echter ook grote waarde gehecht aan de duur van het lidmaatschap. In ons felicitatiestelsel was daarvoor nog geen regeling getroffen, hetgeen het bestuur als een gemis heet ervaren.

Daarom is besloten om alle leden, die 25 jaar lid zijn een extra attentie te doen toekomen ter waarde van circa € 15,00. Deze regeling gaat met terugwerkende kracht in per 1 januari 2018. Alle leden die op of na 1 januari 25 jaar lid zijn, komen dus voor deze attentie in aanmerking. De contactpersonen zullen dit op zich nemen.

Het bestuur

Van de Activiteitencommissie

Over het bezoek aan De Westlandse Druif in Monster leest u het verslag in ons volgende VBG magazine. Er hebben zich voor de twee dagen samen 255 leden aangemeld. Al een aantal jaren worden de excursies en de najaarsbijeenkomst op twee dagen georganiseerd en dat bevalt kennelijk goed. De leden hebben meer keuze voor dag en datum en op de locatie is er meer ruimte voor een goede ontvangst en het verzorgen van de activiteit. Ook komen er zo meer aansprekende locaties in aanmerking om naar toe te gaan.

Space Expo Noordwijk

De extra inspanning die het geeft voor de Activiteitencommissie hebben we er graag voor over.

Ook de golfdag in augustus jl. profiteerde van het fraaie zomerse weer. In een aangename temperatuur en gezellige sfeer hebben bijna 50 leden de holes bedwongen op het mooie terrein nabij Apeldoorn. Een uitgebreider verslag staat elders in deze editie.

De najaarsexcursie brengt ons naar de Space Expo in Noordwijk/Katwijk. Op donderdag 8 en woensdag 14 november a.s. beleven we avonturen in de ruimte. Voor de ontvangst ontmoeten we de deelnemers eerst in Katwijk, in het Grand Café Restaurant SunSet Blvd tegenover de in de duinen ingegraven parkeergarage en met een magnifiek uitzicht op de nieuwe boulevard en op de zee. Van daaruit gaan we naar Space Expo in Noordwijk. Voor de gebruikelijke heerlijke lunch gaan we weer terug naar de SunSet Blvd in Katwijk.

De zoektocht naar aansprekende locaties en de voorbereidingen voor het komende jaar 2019 zijn in volle gang. Uw suggesties blijven onverminderd welkom.

In de volgende BAMformatie meer hierover.

De Activiteitencommissie

Van de NVOG

Onze Vereniging BAM Gepensioneerden is lid van de NVOG. Dat staat voor Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden. Een koepelorganisatie met 80 aangesloten verenigingen. Dus best een sterke vertegenwoordiger van onze

belangen. De NVOG publiceert regelmatig nieuwsbrieven. Over onze koopkracht schreven ze onlangs:

"Afgelopen donderdag 16 augustus heeft het CPB (Centraal Plan Bureau) de conceptramingen voor dit jaar en volgend jaar gepubliceerd. Deze zullen gebruikt worden bij de kabinetsplannen van Prinsjesdag (18 september).

De afspraken uit het regeerakkoord Rutte III voor 2019 zijn hierin meegenomen, zoals bijv. de verhoging van de "lage" BTW van 6% naar 9% en de verhoging van de ouderenkorting.

Er is een negatief verschil met de verwachtingen van begin dit jaar: door een iets hogere inflatie komt de gemiddelde koopkrachtgroei (mediaan) van gepensioneerden dit jaar op nul uit (was 0,4%), en volgend jaar op 1,1% (was 1,3%).

In 2018 zal daardoor volgens deze laatste raming ruim 50% van de gepensioneerden op de nullijn blijven of een daling van koopkracht hebben maar in 2019 komt naar verwachting van het CPB slechts 4% van de gepensioneerden qua koopkrachtontwikkeling onder de nullijn uit."

Als de ramingen kloppen krijgen we het volgend jaar dus (bijna allemaal) wat beter.

Een artikel over het eigen risico in de zorgverzekering leek mij ook geschikt om door te geven. De NVOG schreef: "De discussie over het eigen risico in de zorgverzekering is al enige maanden verstomd vanwege het besluit van de regering om in deze regeringsperiode het eigen risico ad € 385,- per jaar per volwassen verzekerde ongewijzigd te laten.

Onlangs zagen wij een publicatie van VEKTIS, het rekencentrum van de gezamenlijke

zorgverzekeraars over de verdeling van de hoogte van het werkelijk betaalde eigen risico per verzekerde.

De cijfers betreffen wel 2015, maar dat zal voor andere jaren niet veel anders zijn.

19 % van de verzekerden hebben geen kosten binnen het verplicht eigen risico.

20 % hadden maximaal 100 Euro aan kosten.

8% had 100 tot 200 Euro aan kosten.

5% had 200 tot 300 Euro aan kosten.

3 % had 300 tot 375 Euro aan kosten.

45 % van de volwassenen maakt het verplichte eigen risico wel vol.

Dus bijna de helft van de bevolking heeft meer kosten dan het eigen risico. Het gemiddelde eigen risico bedroeg toen € 284,-.

Vorig jaar ging de discussie over het schrappen van het eigen risico. Dat zou dan vervangen moeten worden door een verhoging van de premie met het gemiddelde bedrag. De helft van de bevolking zou er dan op vooruit zijn gegaan, zij betaalden meer dan het gemiddelde eigen risico, de andere helft er op achteruit, omdat zij minder dan het gemiddelde betaalden. Dat zag de regering echt niet zitten! De discussie zal in 2021 wel weer opblaaien! Dat was het voor deze editie. Wordt vervolgd.

Frits Scheublin

Wet op de Privacy

Op 22 mei 2018 heeft het bestuur de leden per brief geïnformeerd over de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), ook wel de privacywet genoemd. Vervolgens is tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) op 31 mei nog een nadere toelichting gegeven. Een werkgroepje uit het bestuur, bestaande

uit Nico Dirkzwager, Willem Aberson en Eric van Baarsel (kartrekker), heeft de afgelopen maanden gewerkt aan het opstellen van een aantal stukken. Dat betreft het Privacy beleid, een Privacy verklaring, een Overeenkomst vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens en een Verwerkersovereenkomst. Dat zal u wellicht allemaal niet zoveel zeggen, maar het zijn stukken die wij als VBG verplicht zijn op te stellen. Wij leunen daarbij op hetgeen BAM voor de medewerkers en derden heeft ontwikkeld en danken Edward van der Heijden van de Juridische Afdeling van BAM voor zijn hulp en ondersteuning.

Daarnaast hebben we een tweede brief aan de leden geformuleerd waarin wij expliciet toestemming vragen voor het gebruik van bepaalde persoonsgegevens. Die brief ontvangt u binnenkort, samen met bovengenoemde stukken.

Het is van groot belang dat u het reactieformulier bij de brief ingevuld en ondertekend toestuurt naar ons secretariaat (Els Oosterlaken-van Tol). Met de brief kunt u toestemming geven om de daarin gemelde persoonsgegevens op te nemen in ons adressenbestand (het groene boekje en op de website achter het wachtwoord), dat voor alle leden toegankelijk is. Indien wij van u geen reactie ontvangen, moeten we er vanuit gaan dat u daar bezwaren tegen heeft en worden uw gegevens uit het voor leden toegankelijke adressenbestand verwijderd.

Het gevolg daarvan is, dat u dan niet meer traceerbaar bent voor uw oud-collega's.

In de volgende BAMformatie zullen we u informeren over hoe het gaat met het invoeren van de AVG binnen VBG.

Eric van Baarsel

Over het Bouw Pensioen Fonds

Bouwers krijgen een pensioen van het Bouw Pensioen Fonds (BPF). Na onze bestuurswisseling in mei heb ik de taak van Ad Kerklaan overgenomen om de ontwikkelingen bij het BPF te volgen. En daar is heel wat aan de hand. De wet schrijft voor dat pensioenverzekeraars een overlegorgaan (Verantwoordingsorgaan) inrichten waarin alle verzekerden, werkenden en gepensioneerden vertegenwoordigd zijn. De vakbonden stellen kandidaten voor namens de werkenden. Voor de gepensioneerden hebben wij oud-collega Tom van Beek kandidaat gesteld. Onze gepensioneerde collega's van Volker Stevin, Ballast Nedam en een groep kleinere bouwondernemers stelden ook hun kandidaten.

We hebben in de vorige BAMformatie al kunnen melden dat Tom van Beek is gekozen. Dank aan alle VBG-leden die zijn verkiezing mogelijk hebben gemaakt. Wij waren een lijstverbinding aangegaan met Ballast Nedam, Volker Stevin en de groep kleinere aannemers. Door een lijstverbinding combineer je de reststemmen, zodat de kans op een restzetel groter wordt. De lijstverbinding kreeg 46% van de stemmen. Dat leverde ons twee zetels op. In het verslag van de kiescommissie lazen we tot onze verbazing dat er drie zetels aan het FNV zijn toegewezen. Het FNV kreeg maar 36 % van de stemmen. U begrijpt dat wij dat niet op ons laten zitten. We hebben het BPF-bestuur schriftelijk om opheldering gevraagd. Dat leverde geen aanvaardbare verklaring op. In september gaan we bij het BPF op bezoek om ons bezwaar toe te lichten.

Helaas was bij het ter perse gaan van deze BAMformatie nog niet bekend hoe dit overleg is verlopen. We houden u op de hoogte.

Frits Scheublin

Koffie, koffie, lekker bakkie koffie...

Dat was de hit van Rita Corita, die iedereen eind jaren (negentien)vijftig meezong.

Koffie moet je leren drinken. Thuis met in de kop eerst een laag zwarte, sterke koffie en aangevuld met kokende melk waarop direct een dik, vies vel verscheen, lukte dat niet.

Bij een studievriend kreeg ik gelukkig koffie in de juiste samenstelling en zonder vel te drinken. En zo werd ook ik koffiedrinker, wel met suiker en melk. Volgens collega's ging er een 'halve koe' in. Op de bouwplaats in de keet leerde je koffie te zetten met de 'bravilor'. Eerst water in het reservoir, afgemeten gemalen koffie in het filter, snuffje zout erbij, knop aan en even later begon het bruine vocht in de kan te stromen en werd de ruimte gevuld met de geur van koffie.

Vanuit Ethiopië in Afrika raakte de koffiestruik en zijn bonen rond 1100 bekend bij de Arabieren. Via de havenplaats Mokka in Jemen verspreidde het zich over het Midden-Oosten.

Eind 16de eeuw werd er in Venetië koffie verhandeld richting Europa. De monopoliepositie maakte de koffie erg duur. De geschiedenis van het koffiegebruik in de Lage Landen begint omstreeks die periode. Kooplieden van de VOC 'regelden' koffiestruiken en bonen en namen ze mee naar Java. De koffieplant deed het uitstekend in de Gordel van Smaragd en zo werd het monopolie omzeilt. Amsterdam werd een belangrijke aanvoer- en overslagplaats. Eerst was koffie alleen betaalbaar voor de elite maar rond 1750 werd koffie bereikbaar voor iedereen en werd het zelfs de vervanger van bier.

Wat maakt koffie door de eeuwen heen zo aantrekkelijk? Het begon al met het kauwen op de bonen en later als drank. Het smaakte lekker en verdreef vermoeidheid en slaperigheid. Koffie bevordert de concentratie, alertheid en prestaties. Dat komt door het stofje cafeïne, eigenlijk een legaal stimulerend middel. Het effect is beperkt en, zeggen de drugsexperts erbij, het drinken van veel koffie leidt niet tot een verslaving. Al zijn er soms wel bijwerkingen zoals rusteloosheid en slapeloosheid, die nog lang na het laatste kopje aanhouden. Dat kan voor de nacht een nadeel zijn ... of juist niet.

Een ongevaarlijke, lekkere en effectieve dope dus, die koffie en het levert een bijdrage aan de noodzakelijke dagelijkse vochtinname. Dat je van koffie uitdroogt berust op een misverstand. Nog niet zo lang geleden gold koffie als schadelijk voor de gezondheid en zou het volgens de WHO (Wereld Gezondheid Organisatie) mogelijk kankerverwekkend zijn. Er zou een relatie zijn tussen koffie en het ontstaan van sommige soorten van kanker, zoals blaas- en pancreaskanker. Uitgebreid wetenschappelijk onderzoek heeft voor dit vermoeden geen enkel bewijs gevonden. Het feit dat koffie door het verhitten van de bonen het potentieel kankerverwekkende acrylamide bevat verandert daar niets aan. De hoeveelheid is zo gering dat die geen gevaar oplevert.

Inmiddels staat dus vast dat koffie niet alleen onschadelijk is voor de gezondheid, maar dat het zelfs goed is om het elke dag te drinken. Het heeft een gunstige invloed op het hele organisme. Het meest opvallend is het effect op diabetes type 2, waardoor de kans op het ontwikkelen van deze aandoening

sterk verminderd wordt. Maar ook is er gezondheidswinst op het gebied van de meest voorkomende hart- en vaatziekten en beroertes. De laatste inzichten geven aan dat koffie de kans op de ziekte van Parkinson, levercirrose, baarmoeder- en leverkanker en jicht verkleint. Koffie bevordert de aanmaak van zogenaamde 'gelukshormonen', zoals serotonine en dopamine. Met een bakje koffie heb je weer zin in de dag. Wel blijft de cafeïne in de koffie een stimulerend middel, dus enige matigheid is wel gewenst. Het scheelt natuurlijk nogal hoe sterk je de koffie zet en welke koffie je kiest.

In de vele koffielokalen is de keuze tegenwoordig groot, maar soorten zoals espresso en koffie uit cups bevatten caféstol en daarvan gaat het LDL-cholesterol omhoog.

We dronken altijd al veel koffie in de bouw en gelukkig kunnen we hier mee doorgaan. Koffie, koffie, lekker bakkie koffie ... lekker thuis of buiten de deur, we blijven ervan genieten.

Cor Cornelisse

Verslag van de VBG Golfdag

Op 16 augustus vond de jaarlijkse VBG-golfdag plaats onder schitterende omstandigheden op de prachtige golfbaan De Scherpenbergh in Apeldoorn. Na vorig jaar, waar de spelers zich al watertrappelend door de 18 holes moesten werken, mochten we nu weer traditiegetrouw genieten van droog en bij vlagen zonnig weer.

Na koffie en krentenbrood was het om 12.00 uur starten met een recordaantal van bijna 50 spelers. Dat hadden er twee meer kunnen zijn, maar die meldden zich een dag later op de baan met de vraag waar al die gepensioneerden BAMmers toch waren. Een seniormoment, zoals zij lieten weten.

De voltallige redactie van ons verenigingsblad startte op hole 13 om na 6 holes te genieten van verse broodjes met pastrami of spek, aangeboden door Gildeslager Van Egmond uit Arnhem, waarvoor ook vanaf deze plaats veel dank.

Lekker lopen en comfortabel rijden

Zoals altijd bij spelers met een handicap boven de 20, vertelde Jan Vissers na afloop, wordt er gedurende een wedstrijd zeer wisselend gepresteerd. Goede slagen worden afgewisseld met missers, die nooit zo bedoeld zijn maar wel regelmatig terugkeren. Veel spelers spreken zichzelf na een misser ook vermanend toe of stellen hardop de vraag: "Wat doe je nou?" Vaak wordt de oorzaak van de misser ook meteen vastgesteld. "Ik haal om, dat heb ik de laatste week steeds" of "Niet opkijken, dat sluipt er elke keer weer in."

Voor mindere golfgoden als ondergetekende was de harde ondergrond vanwege de langdurige droogte een prima excuus voor "op de kop geraakte ballen", die derhalve laag blijven en na een te korte balvlucht het contact met de grond zoeken om vroegtijdig tot stilstand te komen. Dat kost je dan weer een extra slag, op weg naar de green en de hole.

Na ruim 5 uur ploeteren gaf het biertje de voldoening, die vaak in de baan werd gemist. Niet in de laatste plaats, omdat GIB Isolatietechniek de borrel voor zijn rekening nam. Gelukkig was iedereen het er over eens, dat het primair om de gezelligheid gaat en daar ontbrak het zeker niet aan.

Omdat het diner stipt om 18.30 uur moest aanvangen, was het aantal te nuttigen consumpties in de beperkt beschikbare tijd gelimiteerd (kwam goed uit voor de chauffeurs onder ons) en ontstond er een file voor de douches. Nadat iedereen op het terras een gewenste plaats aan de lange tafels had bemachtigd, werd afgetrapt met

Gezellig aan tafel en lekker eten

Boris Nachtegaal, Nelleke Brehm, Jan Dierx en Mariëlle Scheublin 1^e prijs Texas Scramble

Mary van Niekerk 1^e prijs dames

Jan Visser 1^e prijs heren

Nico Dirkzwager spreekt en dankt

Dries Kemps en Jan Hazeleger reiken de prijzen uit

Jan Vissers, Bert Dragt en Hilde Duin aan de borrel

het voorgerecht. "Vlees of vis" was de steeds terugkerende vraag van de obers. Bij de inschrijving die ochtend had men de keuze voor vlees of vis voor zowel voorgerecht als hoofdgerecht kenbaar moeten maken en vooral ook moeten onthouden. Bij een vereniging van gepensioneerden is dat laatste een hele uitdaging en dus gaat het op dit punt elk jaar mis. Een voordeel is, dat als je jouw keuze vergeten bent, elk gerecht dat wordt voorgeschoteld akkoord is.

Het hoogtepunt tijdens het diner is natuurlijk de prijsuitreiking. Jan Hazelegers is verantwoordelijk voor het vaststellen van de winnaars, Dries Kemps voor het uitreiken van de prijzen. Net als vorig jaar ging Jan Vos met de eer strijken van de eerste prijs Stableford

met 36 punten (handicap 18,3). Ook won hij de Longest. Ongetwijfeld had hij dat te danken aan de inspiratie van zijn flightgenoten, de redactie van BAMformatie. Bij de dames ontving Mary van Niekerk met 28 punten (handicap 38) de eerste prijs.

Een aantal spelers had voorkeur gegeven aan de spelvorm Texas Scramble, waarbij een flight van 4 spelers als team opereerde. De eerste prijs werd daar in de wacht gesleept door Nelleke Brehm, Mariëlle Scheublin, Boris Nachtgaal en Jan Dierx. Nelleke Brehm won ook de Neary, die bij de heren toeviel aan Hans Hegger, één van de vele debutanten.

Het diner werd afgesloten met een korte speech van de dagwinnaar bij de heren en met een dankwoord van onze nieuwe voorzitter aan het organisatiecomité Jan Vissers, Jan Hazeleger en Dries Kemps en natuurlijk aan de sponsors. De deelnemende leden riep hij op om onder ex-collega's onze vereniging in het algemeen en deze golfdag in het bijzonder van harte aan te bevelen.

Volgend jaar staat de golfdag gepland op 22 augustus en niet, zoals gebruikelijk, op de derde donderdag in augustus. Op 15 augustus vindt namelijk de Nationale Indië herdenking plaats. Vergeet het niet nu al te noteren. Dat geldt zeker voor die twee senioren.

Eric van Baarsel

Van het gas af

We moeten zo nodig van het gas af. De gaswinning in Groningen heeft net te lang geduurd. Een groot gebied lijkt als door een uitgebreid ondergronds 'sink-hole' weg te zakken, soms schoksgewijs en de bestaande bouwsels kunnen daar niet tegen. Wij senioren herinneren ons nog de euforie over de ontdekking van het enorme gasveld rondom Slochteren. De toenmalige minister van Economische Zaken Joop den Uyl sprak over nieuwe tijden en grote rijkdom voor Nederland. En passant meldde hij nog dat we de kolenmijnen niet meer nodig hadden. Die gingen dus dicht. Kooktoestellen werden vernieuwd of omgebouwd, want aardgas brandde anders dan stads- of lichtgas. Mijn moeder merkte dat het koken sneller ging en we konden een kwartier eerder aan tafel. De kolenhaard gestookt met antracietkolen verdween langzamerhand uit de huiskamer, samen met de kolenkit. In de volop gebouwde nieuwe huizen kwamen cv-ketels met daarop aangesloten de radiatoren, zodat iedere ruimte warmte kon krijgen. Alternatieven waren er altijd al, zoals de open haard en de kolenfornuizen met hun heerlijke stralingswarmte. Weinig effectief, met beperkt rendement en vervuilend. Ook was er de stadsverwarming of netverwarming, met water verwarmd met restwarmte van bijvoorbeeld de industrie. En niet te vergeten de elektrische verwarming, duur en weinig effectief en alleen geschikt voor bijverwarming. Tenslotte de

butagas kachels, ook meer als bijverwarming, onhandig en onveilig.

Maar na ruim zestig jaar is het feest bijna voorbij. Het mondiale klimaatakkoord vraagt maatregelen om de opwarming van de aarde te beperken. Rond 2030 moet er al sprake zijn van een rigoureuze vermindering van de CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990. Bij nieuwe huizenbouwprojecten wordt al niet meer aangesloten op het gasnet. Vanaf 2018 is het ook niet meer verplicht.

Hoe gaan we dan koken?

Nu koken we meestal nog op gas. Het voordeel is dat er bijna standaard een gaskraan aanwezig is, dus slang aansluiten en koken maar. De warmtebron stopt direct als het gas uit is. Nadelen zijn het lage rendement, er komt extra waterdamp in de ruimte en het is minder veilig. Gevaar voor vlam in de pan en je moet niet vergeten om het gas uit te doen.

Maar zonder gas gaan we elektrisch koken op elektrische kookplaten, op vlakke keramische- of inductieplaten. Vaak is dan een krachtstroomaansluiting nodig. Elektrisch koken moet je leren. De aparte kookplaten blijven na uitschakeling nog een tijd hun warmte afgeven.

De keramische plaat verwarmt met gloeispiralen en blijft ook nog even warmte geven.

De beste manier is koken op inductie. De kookplaat werkt op elektromagnetische velden. De bodem van de pan wordt verwarmd en niet de plaat zelf en het werkt dus veel veiliger en met een hoog rendement. Klein nadeel is dat het alleen werkt met stalen pannen met liefst dikke en vlakke bodem. Dus u moet misschien toch nog een nieuwe pannenset aanschaffen.

Voor de geduldigen onder ons komt wellicht het petroleumstel weer in beeld.

Hoe gaan we douchen en verwarmen?

In Nederland staan circa 7 miljoen cv-ketels, waarvan er ieder jaar 350.000 à 400.000 stuks worden vervangen. We hebben dus nog even te gaan.

Het sleutelwoord is warmtepomp. Een warmtepompinstallatie kent een aantal verschijningsvormen maar het principe blijft gelijk: het verplaatsen van elders aanwezige warmte naar een andere locatie zoals uw woning. We onderscheiden aërothermische warmtepompen, waarbij warmte uit de buitenlucht wordt gehaald met behulp van een ventilator en compressie. Het werkt in principe als een koelkast. De 'warmte' in de koelkast wordt met gebruik van een vloeistof verplaatst naar het rooster aan de achterzijde dat daardoor altijd warm aanvoelt.

Daarnaast is er de geothermische warmtepomp, waarbij met het principe van de warmtewisselaar warmte wordt onttrokken aan de grond of aan het dieper gelegen grondwater of zelfs aan rivier- of vijverwater als die bereikbaar zijn. In het geval van grondwarmte

Zonnepanelen

worden leidingen op een diepte van circa 70 cm aangebracht. Voor dieper waterwarmte worden er tot een diepte van 50 tot 150 m buizen ingebracht die het water eerst omhoog brengen en na het afgeven van de warmte weer retour brengen. Met enige toevoegingen aan de installatie kan er naast verwarming in de koude jaargetijden met dit systeem in de zomerperiode gekoeld worden.

In ontwikkeling zijn HRe-ketels, een micro-warmtekrachtkoppeling werkend op elektriciteit en het toepassen van infraroodpanelen. Op termijn komt de warmte niet meer van de radiatoren maar via vloer- en wandverwarming in de woningen.

Voor het verwarmen van het douchewater zien we de toepassing van zonneboilers. Het water wordt door dakpanelen geleid, waarbij na het verwarmen van het gebruikswater de overtollig geproduceerde warmte weer in het verwarmingscircuit komt.

Een nieuwe ontwikkeling is de PVT-warmtepomp, verwarming uit zonnepanelen en thermische panelen, dus uit zon en lucht. Een tussenvorm zijn de hybride systemen, een combinatie van warmtepomp en cv-installatie om het gasverbruik sterk te verminderen.

Fabrikanten, leveranciers en installateurs zijn zich al jaren aan het voorbereiden op deze nieuwe ontwikkelingen. De 'markt' is natuurlijk gigantisch. De aanschafkosten van deze systemen zijn nu nog hoog, de richting van ontwikkeling nog onzeker. Dit verklaart het feit dat er nog steeds veel gas cv-ketels worden verkocht nu het nog kan. Als straks iedereen om moet, zullen de prijzen dalen en wordt er niet meer gesproken over terugverdiertijden.

Wel zullen de noodzakelijke buitenopstellingen met hun opstelplaatsen en mogelijk geproduceerd geluidsoverlast van bijvoorbeeld de ventilatoren kunnen gaan zorgen voor ruzies tussen burens. De rijdende rechters krijgen het nog druk!

Cor Cornelisse

Personalia

Van 18-06-2018 tot 18-09-2018:

Wij verwelkomen de nieuwe leden:

A.I. Dekker (BAM Woningbouw)
De Pinksterbloem 2
6021 LT Budel
Tel.: 06 519 96 429

W.J. Eerland (Techniek)
Antilope 67
1273 GC Huizen
Tel.: 06 538 43 380

L.H.J. de Hoen
(BAM Bouw & Techniek)
Kapittelshof 14
6325 EZ Berg en Terblijt
Tel.: 06 225 45 744

L. Kooistra (BAM Materieel)
De Seine 6
8604 VM Sneek
Tel.: 06 515 91 121

De volgende leden verhuisden naar:

Mw. J. de Bos-Braam
Voorhoeve huis
Trumanplein 1, afd. Amelis Weert
3527 CX Utrecht

Mw. E.T. Cleophas-Sebek
P/a Huis te Landelaan 362
2283 SR Rijswijk

Mw. G.H.J. Harmsen-Beth
Eikendael 20
2245 BL Wassenaar
Tel.: 070 385 37 16
(ongewijzigd)

G. Jansen
Ds. Allendorpstraat 35
2988 BZ Ridderkerk
Tel.: 0180 412 460

H. Kamp
André Brokxstraat 22
5165 BJ Waspik
Tel.: 0416 312 986
(ongewijzigd)

M. Knul
Pastoor Nuijenstraat 104
1689 GP Zwaag
Tel.: 0229 504141

Mw. L.P.C. Pegels-Groen
Verzorgingscentrum "De Buitensluis" km. 117
Bernhardstraat 25
3281 BC Numansdorp
Tel.: 0186 571 736
(ongewijzigd)

J.L.C.M. Poort
Teerlingstraat 13
5473 JG Heeswijk-Dinther
Tel.: 0413 305 444
(ongewijzigd)

De volgende leden hebben hun lidmaatschap opgezegd:
W. de Jong
Zuidernes 11
4128 CX Lexmond

Mw. M. Feijen-Engelen
Wilhelminastraat 40
5721 KK Asten

Mw. L. Schmidt-van Dijk
Westerdreef 54
2161 GN Lisse

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van:

20-01-2018:
Mw. T. van Dijk-Bisschop
Woonservicecentrum "De Ommedijk"
De Ommedijk 120, km. 126
2353 GN Leiderdorp

01-05-2018:
J.H. Volbeda
Prinses Margrietlaan 4
2264 TB Leidschendam

14-06-2018:
Mw. A. Limburg-Oldenhof
De Meierij 1, app. 286
7631 AM Ootmarsum

18-06-2018:
A.M. Janssen
Valeriaan 3
2408 LP Alphen ad Rijn

27-06-2018:
Mw. A.W. Bruger-Nahuis
Worth Rhedenseweg 167
6991 DZ Rheden

20-07-2018:
W.E.P. Feijen
Wilhelminastraat 40
5721 KK Asten

21-07-2018:
D. Haak
Graaf Lodewijklaan 160
1412 AX Naarden

11-08-2018:
J.H. Hendriks
Admiraalvlinderlaan 81
4105 TJ Culemborg

17-08-2018:
Th. Schmidt
Westerdreef 54
2161 GN Lisse

27-08-2018:
J.G. Magielse
Verzorgingshuis De Zeven Schakels
Kasteelweg 1, km. 5.23
4761 BN Zevenbergen

Informatieadres

Vereniging BAM Gepensioneerden
H.J. Nederhorststraat 1
2801 SC Gouda
Telefoon (0182) 59 04 05
E-mail vbg@bam.com

De vereniging is aangesloten bij
de NVOG, Nederlandse Vereniging van
Organisaties van Gepensioneerden